

STANOWISKO
PREZYDIUM KRAJOWEJ RADY SĄDOWNICTWA
z dnia 24 października 2022 r.
w sprawie postanowienia ETPC z dnia 18 października 2022 r.
dotyczącego dwóch skarg nadzwyczajnych w sprawach cywilnych
zawisłych przed Sądem Najwyższym – Izbą Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych

Postanowieniem z dnia 18 października 2022 r. Europejski Trybunał Praw Człowieka na podstawie art. 39 wewnętrznego Regulaminu ETPC nakazał Radzie Ministrów RP wstrzymać rozpoznanie przez Sąd Najwyższy skarg nadzwyczajnych wniesionych przez Prokuratora Generalnego w sprawach cywilnych od wyroku Sądu Okręgowego w Częstochowie oraz od wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu – do czasu rozstrzygnięcia dwóch skarg do ETPC złożonych przez jedną ze stron postępowania. Orzeczenie środka zabezpieczającego ETPC uzasadnił koniecznością zapewnienia gwarantowanego w art. 6 ust.1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r., wymogu „niezawisłości i bezstronności sądu ustanowionego ustawą”, wskazując że Izba Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego składa się z sędziów powołanych z naruszeniem art. 6 ust. 1 Konwencji, czyli nie stanowi sądu niezależnego i bezstronnego.

Prezydium Krajowej Rady Sądownictwa z niepokojem obserwuje nową praktykę ETPC, polegającą na prewencyjnej ocenie zgodności składu sądu w świetle art. 6 ust. 1 EKPC. Rada Ministrów RP jako organ władzy wykonawczej nie ma żadnych kompetencji do ingerowania w postępowania sądowe, w tym także do tamowania ich biegu, a jakiegokolwiek próby wywierania na sądy przez organy władzy wykonawczej tego rodzaju oddziaływań stanowiłyby oczywiste i rażące naruszenie konstytucyjnej zasady trójpodziału władzy, niezależnie od skutków takich działań w postaci naruszenia prawa strony do rozpoznania jej sprawy w odpowiednim terminie.

Statuowana w art. 39 Regulaminu ETPC kompetencja do orzekania środków zabezpieczających wykracza poza zawarte w art. 25 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności umocowanie. Zgodnie z nim Regulamin powinien obejmować wyłącznie wewnętrzny tryb urzędowania Trybunału. Regulamin nie został ratyfikowany i w zakresie, w którym wkracza w materię traktatową, nakładając w sposób nieuprawniony

zobowiązania na państwa członków Rady Europy, nie obowiązuje Rzeczypospolitej Polskiej (art. 88 ust. 1 Konstytucji RP w zw. z art. 9, art. 16 i art. 46 Konwencji wiedeńskiej o Prawie Traktatów.). Nadanie uprawnień ETPC do orzekania zarządzeń tymczasowych ingerujących w niezależność sądów dopuszczalne jest wyłącznie na podstawie Protokołu Dodatkowego do Konwencji lub umowy międzynarodowej – porozumienia europejskiego, podlegających ratyfikacji w trybie przewidzianym w art. 89 ust. 1 Konstytucji RP.

Prezydium Krajowej Rady Sądownictwa działając w wykonaniu konstytucyjnego obowiązku stania na straży niezależności sądów i niezawisłości sędziów (art. 186 ust. 1 Konstytucji RP), zgodnie z zasadą trójpodziału władzy jako fundamentem ustroju Rzeczypospolitej Polskiej (art. 10 Konstytucji RP), zwraca się do Rady Ministrów RP jako adresata postanowienia ETPC z dnia 18 października 2022 r., o podjęcie odpowiednich działań na forum Rady Europy w celu niedopuszczenia do praktyk sprzecznych z Konstytucją RP.